

VALSTYBINĖS LIGONIŲ KASOS
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

2015 m. aktyviojo gydymo
paslaugų apžvalga

Ataskaitą parengė:
Vaida Breimerytė
Kainų ir klasifikacijų departamento
Klinikinio kodavimo skyriaus vyriausioji specialistė

Ižanga

Šios apžvalgos tikslas – supažindinti aktyviojo gydymo paslaugas teikiančias asmens sveikatos priežiūros įstaigas (toliau – ASPĮ) su 2015 m. duomenimis apie aktyviojo gydymo atvejus, analizuojamus įvairiais aspektais. Analizė suteikia galimybę įvertinti ir palyginti skirtingų laikotarpių aktyviojo gydymo paslaugas teikiančias ligonines pagal jų lygmenis bei Lietuvos aktyviojo gydymo duomenis su analogiškais kitų šalių duomenimis. Dažniausiai vartojamos sąvokos šioje apžvalgoje – aktyvusis gydymas, gydymo etapas ir aktyviojo gydymo atvejis. Aktyvusis gydymas – dienos chirurgijos ir stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos, išskyrus transplantacijos paslaugas, teikiamos pacientams dėl ūmios ligos, lėtinės ligos paūmėjimo ar sužalojimo, kai reikalingas ištyrimas ir (ar) aktyvus medikamentinis, ir (ar) chirurginis gydymas, kuris negali būti taikomas ambulatorinėmis sąlygomis. Gydymo etapas apibrėžiamas kaip pacientų gydymo, kai teikiamos vienos rūšies paslaugos, laikotarpis, už kurį teritorinės ligonių kasos atsiskaito su asmens sveikatos priežiūros įstaigomis. Aktyviojo gydymo atvejis – tai paciento gydymo laikotarpis (gydymo etapas), kuriuo jam teikiamos dienos chirurgijos paslaugos (toliau – dienos chirurgijos atvejis) arba stacionarinės asmens sveikatos priežiūros paslaugos (toliau – stacionarinio aktyviojo gydymo atvejis). Šioje apžvalgoje pateikiami administraciniai, demografiniai ir klinikiniai duomenys. Duomenų šaltinis – privalomojo sveikatos draudimo informacinė sistema „Sveidra“ (2016 m. liepos 8 d. duomenys). Apžvalga grindžiama ASPĮ pildomų formų Nr. 066/a-LK „Stacionare gydomo asmens statistinė kortelė“ (ši forma patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1998 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. 687 „Dėl medicininės apskaitos dokumentų formų tvirtinimo“) duomenimis. Rengiant apžvalgą buvo atrinkti gydymo etapai, kurių pabaigos data įeina į ataskaitinį laikotarpį.

Struktūra

---

1 dalis „2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų lyginamoji analizė“

Šioje dalyje lyginami 4 metų (2012–2015 m.) duomenys apie šio laikotarpio aktyviojo gydymo atvejus. Analizuojami duomenys pagal aktyviojo gydymo atvejais teikiamų paslaugų tipą (dienes chirurgijos arba stacionarinės asmens sveikatos priežiūros), lytį, amžiaus grupę, ligoninių lygmenis, draudimo tipą, giminingų diagnozių grupių pobūdį, vidutinę gydymo trukmę ir atitinkamą teritorinę ligonių kasą (toliau – TLK).

2 dalis „Aktyviojo gydymo atvejų analizė pagal šalies regionus, remiantis demografiniais duomenimis“

Šioje dalyje atliekama 2015 m. dienos chirurgijos ir stacionarinio aktyviojo gydymo atvejų analizė pagal šalies regionus, remiantis demografiniais duomenimis. Aktyviojo gydymo atvejai nagrinėjami pagal lytį, amžiaus grupę, hospitalizavimo tipą, atitinkamą TLK, ligoninių lygmenis, draudimo rūšį, gydymo trukmę ir kt.

3 dalis „Aktyviojo gydymo atvejų pasiskirstymo pagal diagnozes ir procedūras analizė“

Šioje dalyje sutelkiamas dėmesys į diagnozes ir procedūras. Glaustai aprašomas klinikinio kodavimo procesas, klasifikacijos, kuriomis naudojamosi atliekant klinikinį kodavimą, t. y. Tarptautinės statistinės ligų ir sveikatos sutrikimų klasifikacijos dešimtasys pataisytas ir papildytas leidimas,

Australijos modifikacija (toliau – TLK-10-AM), ir Australijos medicininių intervencijų klasifikacija (toliau – ACHI), taip pat apibrėžiamos kai kurios šioje apžvalgoje vartojamos sąvokos (pagrindinės diagnozės, pagrindinės procedūros, komplikacijos, gretutinės ligos ir kt.) ir nurodomi atskiriems aktyviojo gydymo atvejams tenkančių diagnozių ir procedūrų vidurkiai. Analizuojama 20 dažniausių pagrindinių diagnozių ir pagrindinių procedūrų, tenkančių aktyviojo gydymo atvejams, bei 10 giminingų diagnozių grupių (angl. *Diagnosis related groups* – DRG), kurioms dažniausiai šie atvejai priskiriami. Taip pat analizuojamas bendras aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal lytį ir amžiaus grupę. Pateikiami duomenys apie aktyviojo gydymo atvejus, kai gydymo trukmė neviršijo 30 dienų, taip pat vidutinės gydymo trukmės analizė pagal pagrindines diagnozes ir procedūras.

4 dalis „Aktyviojo gydymo atvejų grupavimo pagal giminingų diagnozių grupių metodą analizė“

Šioje dalyje supažindinama su aktyviojo gydymo atvejų priskyrimo giminingų diagnozių grupėms metodu, pagrindinėmis diagnostinėmis kategorijomis ir giminingų diagnozių grupių sudėtingumo lygiais.

I dalis

2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų lyginamoji analizė

Šioje dalyje analizuojami 2012–2015 metų aktyviojo gydymo atvejų duomenys (1–8 lentelės ir 1 bei

2 diagramos). Analizuojamuoju laikotarpiu aktyviojo gydymo atvejų skaičius kasmet vidutiniškai mažėjo 1,53 procento.

Nagrinėjamuoju laikotarpiu:

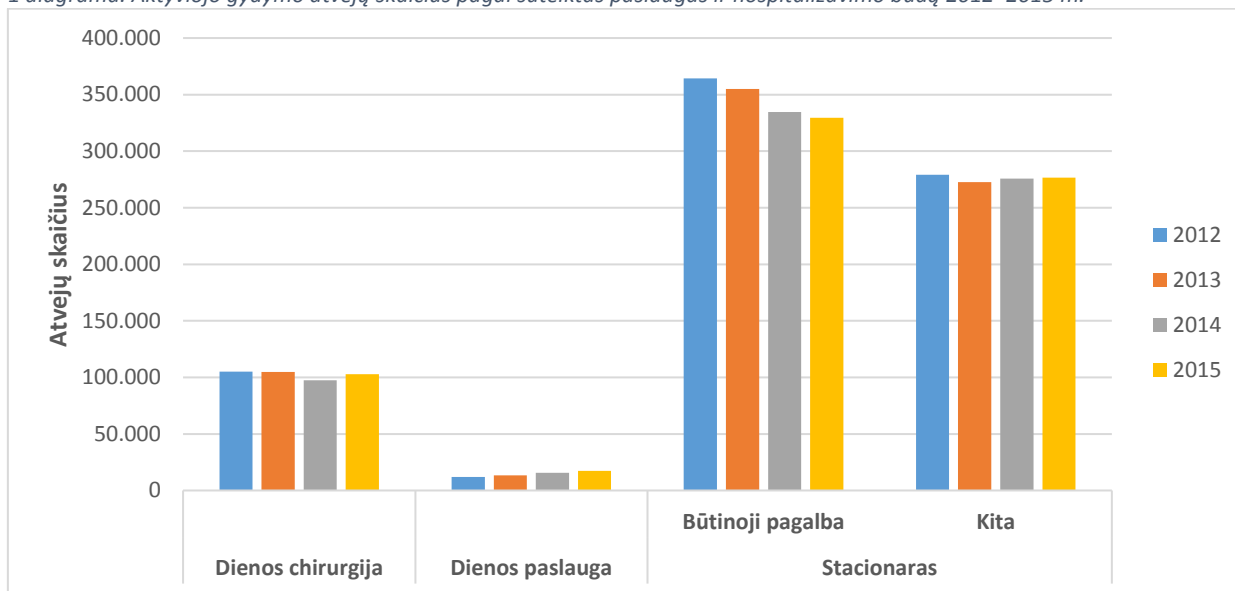
- Dienos chirurgijos atvejų skaičius sumažėjo nuo 104 993 atvejų 2012 m. iki 97 432 atvejų 2014 metais. 2015 m. dienos chirurgijos atvejų skaičius padidėjo daugiau nei 5000 atvejų, palyginti su 2014 metais. Vidutinis metinis šių atvejų skaičiaus pokytis – 0,68 proc. (1 lentelė).
- Stacionarinio aktyviojo gydymo atvejų skaičius šiuo laikotarpiu sumažėjo nuo 643 325 atvejų 2012 m. iki 606 077 atvejų 2015 m. (1 lentelė).
- Stacionarinio aktyviojo gydymo atvejai, kai buvo teikiama būtinoji medicinos pagalba, 2012 m. sudarė 56,6 proc. visų stacionarinio aktyviojo gydymo atvejų, o 2015 m. – 54,4 proc. (1 lentelė).

1 lentelė. 2012–2015 m. dienos chirurgijos ir stacionarinio aktyviojo gydymo atvejų skaičius bei jų dalis procentais, palyginti su bendru aktyviojo gydymo atvejų skaičiumi

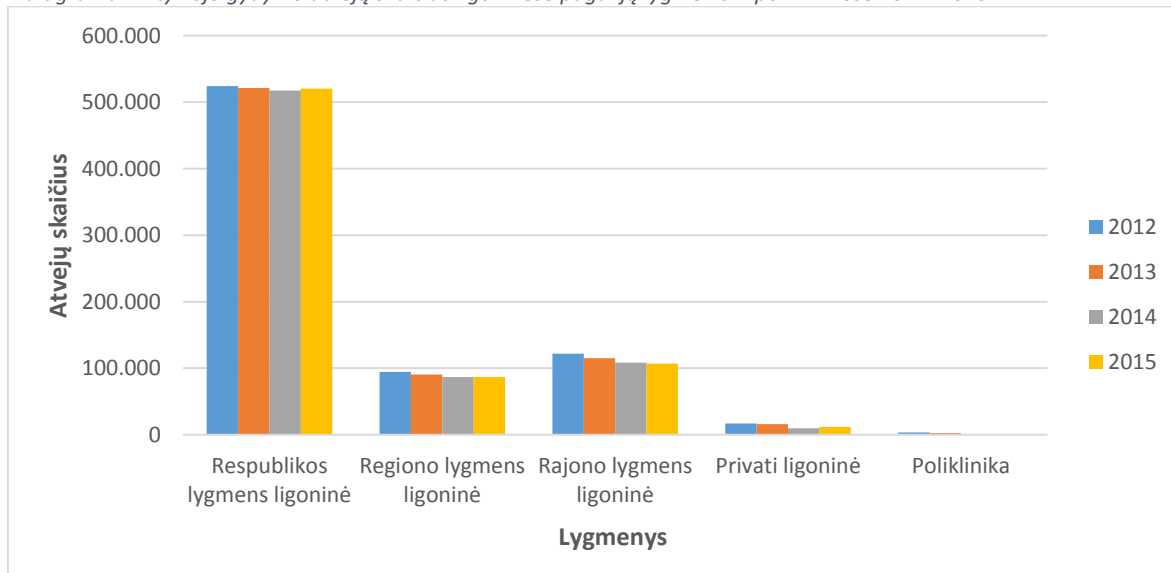
	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
Dienos chirurgijos atvejai	104.993	13,81%	104.756	14,05%	97.432	13,47%	102.904	14,17%	-0,68%
Dienos paslauga	11.986	1,58%	13.254	1,78%	15.605	2,16%	17.362	2,39%	12,31%
Stacionarinio aktyviojo gydymo atvejai	643.325	84,61%	627.469	84,17%	610.316	84,37%	606.077	83,44%	-2,00%
Būtinoji medicinos	364.187	56,61%	354.979	56,57%	334.552	54,82%	329.418	54,35%	-3,35%

<i>pagalba</i>									
<i>Kita (planinė) medicinos pagalba</i>	279.138	43,39%	272.490	43,43%	275.764	45,18%	276.659	45,65%	-0,30%
Iš viso	760.304	100,00%	745.479	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

1 diagrama. Aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal suteiktas paslaugas ir hospitalizavimo būdą 2012–2015 m.

2 diagrama. Aktyviojo gydymo atvejų skaičius ligoninėse pagal jų lygmenis ir poliklinikose 2012–2015 m.

- 2012–2015 m. vyrams ir moterims tenkančių aktyviojo gydymo atvejų santykis išliko nepakitęs. Didžioji dalis analizuojamų aktyviojo gydymo atvejų tenka moterims (2015 m. – 57,34 proc. bendro šių atvejų skaičiaus) (2 lentelė.).

2 lentelė. Aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal lytį 2012–2015 m.

Lytis	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis,	atvejų skaičius	atvejų dalis,	atvejų skaičius	atvejų dalis,	atvejų skaičius	atvejų dalis,	

		proc.		proc.		proc.		proc.	
Vyras	323.105	42,50%	319.258	42,82%	307.610	42,53%	309.810	42,65%	-1,41%
Moteris	437.175	57,50%	426.354	57,18%	415.729	57,47%	416.520	57,34%	-1,62%
Hermafroditas arba neaiški lytis	1	0,00%	4	0,00%	1	0,00%	2	0,00%	16,67%
Nežinoma	23	0,00%	8	0,00%	13	0,00%	11	0,00%	-29,09%
Iš viso	760.304	100,00%	745.624	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

- 2015 m. didžiausią analizuojamų aktyviojo gydymo atvejų skaičių sudarė atvejai, kai aktyviojo gydymo paslaugos buvo teikiamos vyresniems nei 65 metų pacientams (beveik 35 proc. visų analizuojamų atvejų). Mažiausias vidutinis metinis aktyviojo gydymo atvejų skaičiaus pokytis 2012–2015 m. taip pat yra sietinas su šia amžiaus grupe (padidėjo 0,33 proc.) (3 lentelė).

3 lentelė. Aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal amžiaus grupę 2012–2015 m.

Amžiaus grupės	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
0–17	133.677	17,58%	134.844	18,08%	126.989	17,56%	126.467	17,41%	-1,84%
18–44	178.962	23,54%	170.216	22,83%	160.740	22,22%	159.501	21,96%	-3,88%
45–64	196.963	25,91%	191.913	25,74%	186.195	25,74%	187.185	25,77%	-1,71%
>=65	250.702	32,97%	248.651	33,35%	249.429	34,48%	253.190	34,86%	0,33%
Iš viso	760.304	100,00%	745.624	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

- 2015 m. padidėjo bendras aktyviojo gydymo atvejų skaičius, tenkantis respublikinio lygmens ligoninėms (šie atvejai sudarė apie 72 proc. visų 2015 m. aktyviojo gydymo atvejų), palyginti su 2012 m. (šie atvejai sudarė 68,92 proc. visų 2012 m. aktyviojo gydymo atvejų), 2013 m. (šie atvejai sudarė 69,94 proc. visų 2013 m. aktyviojo gydymo atvejų) ir 2014 m. (šie atvejai sudarė 71,53 proc. visų 2014 m. aktyviojo gydymo atvejų) (4 lentelė).

4 lentelė. 2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų skaičius ligoninėse pagal jų lygmenis ir poliklinikose

Asmens sveikatos priežiūros įstaigos	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
Respublikos lygmens ligoninės	524.014	68,92%	521.498	69,94%	517.426	71,53%	520.498	71,66%	-0,23%
Regiono lygmens ligoninės	94.292	12,40%	90.697	12,16%	86.461	11,95%	86.585	11,92%	-2,87%
Rajono lygmens ligoninės	121.608	15,99%	115.007	15,42%	108.454	14,99%	106.758	14,70%	-4,38%
Privačios ligoninės	16.753	2,20%	15.907	2,13%	9.755	1,35%	11.383	1,57%	-13,31%
Poliklinikos	3.637	0,48%	2.515	0,34%	1.257	0,17%	1.119	0,15%	-39,37%
Iš viso	760.304	100,00%	745.624	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

- 2015 m. aktyviojo gydymo atvejų, tenkančių Lietuvos Respublikoje apdraustiems privalomuoju sveikatos draudimu asmenims, skaičius padidėjo, palyginti su 2014 m., nuo 714 375 iki 717 068 atvejų. Vidutinis metinis aktyviojo gydymo atvejų, tenkančių privalomuoju svei-

katos draudimu EEE šalyje arba Šveicarijoje apdraustiems pacientams, skaičiaus pokytis nagrinėjamu laikotarpiu buvo teigiamas (12,38 proc.) (5 lentelė).

5 lentelė. 2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal šalį, kurioje pacientas buvo apdraustas privalomuoju sveikatos draudimu

Šalis, kurioje pacientas apdraustas	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
Lietuva	749.068	98,52%	735.868	98,69%	714.375	98,76%	717.068	98,72%	-1,46%
EEE šalis ar Šveicarija	494	0,06%	521	0,07%	602	0,08%	710	0,10%	12,38%
Kita	10.742	1,41%	9.235	1,24%	8.376	1,16%	8.565	1,18%	-7,86%
Iš viso	760.304	100,00%	745.624	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

- Visais analizuojamais metais, išskyrus 2015 m., vidutinė gydymo trukmė, kai gydymas neviršijo 30 dienų, nekito (5,7 lovadienio). 2015 m. vidutinė gydymo trukmė sumažėjo iki 5,6 lovadienio (6 lentelė).

6 lentelė. Vidutinė gydymo trukmė 2012–2015 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	Iš viso	Vid. metinis pokytis (proc.)
0–30 dienos	5,7	5,7	5,7	5,6	5,6	-2,38%
>30 dienos	44,7	45,0	44,9	45,8	45,1	3,25%
Iš viso	6,3	6,3	6,3	6,1	6,2	-4,23%

- 2012–2015 m. didžiausias neigiamas vidutinis metinis aktyviojo gydymo atvejų skaičiaus pokytis, vertinant šį pokytį pagal TLK, apmokėjusias šiais atvejais suteiktų aktyviojo gydymo paslaugų išlaidas, tenka Šiaulių TLK (apie 2,7 proc.). Panašiu neigiamu vidutiniu metiniu aktyviojo gydymo atvejų skaičiaus pokyčiu pasižymi ir Panevėžio TLK (apie 2,6 proc.) (7 lentelė).

7 lentelė. 2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal TLK, apmokėjusias šiais atvejais suteiktų aktyviojo gydymo paslaugų išlaidas

TLK pavadinimas	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
Vilniaus TLK	231.756	30,48%	226.167	30,33%	221.605	30,64%	226.708	31,21%	-0,74%
Kauno TLK	189.382	24,91%	185.234	24,84%	178.763	24,71%	180.214	24,81%	-1,67%
Klaipėdos TLK	119.969	15,78%	117.680	15,78%	115.347	15,95%	117.238	16,14%	-0,77%
Šiaulių TLK	115.096	15,14%	113.383	15,21%	107.361	14,84%	106.052	14,60%	-2,73%
Panevėžio TLK	104.101	13,69%	103.160	13,84%	100.277	13,86%	96.131	13,23%	-2,63%
Iš viso	760.304	100,00%	745.624	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%

- 2012–2014 m. atitinkamo pobūdžio giminingų diagnozių grupėms tenkančių aktyviojo gydymo atvejų santykis išlieka nepakitęs. Apie 35 proc. atvejų buvo priskirti chirurginiam pobūdžiui, apie 60 proc. – terapiniam, o likusi dalis – kitam. 2015 m. duomenimis, chirurginio pobūdžio atvejų dalis padidėjo beveik iki 36 proc., o terapinio pobūdžio sumažėjo iki 59 proc. (8 lentelė).

Pastaba: 2013 m. 145 atvejai nebuvo priskirti giminingų diagnozių grupėms.

8 lentelė. 2012–2015 m. aktyviojo gydymo atvejų skaičius pagal giminingų diagnozių grupių pobūdį

Giminingų diagnozių grupių pobūdis	2012 m.		2013 m.		2014 m.		2015 m.		Vid. metinis pokytis (proc.)
	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	atvejų skaičius	atvejų dalis, proc.	
Chirurginis	263.021	34,59%	258.399	34,66%	251.005	34,70%	259.221	35,69%	-0,49%
Terapinis	461.791	60,74%	451.823	60,61%	434.685	60,09%	427.801	58,90%	-2,55%
Kitas	35.492	4,67%	35.257	4,73%	37.663	5,21%	39.321	5,41%	3,46%
Iš viso	760.304	100,00%	745.479	100,00%	723.353	100,00%	726.343	100,00%	-1,53%